

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN
Postboks 325
1502 MOSS

Deres ref.:
Vår ref.: 23/6200-7
Saksbehandler: Ingri Menne Sjoner
Dato: 13.10.2023

Svar på spørsmål om dyrehold er nødvendig helse- og omsorgstjeneste

Helsedirektoratet viser til henvendelse fra Statsforvalteren i Oslo og Viken av 13.02.2023. Statsforvalteren spør om omfanget av kommunens ansvar for helse- og omsorgstjenester når det gjelder bistand til dyrehold eller stell av kjæledyr. Spørsmålet gjelder særlig ved brukerstyrt personlig assistanse (BPA).

Helsedirektoratets vurdering

Helse- og omsorgstjenesteloven (hol.) § 3-1 fremhever at kommunen skal "sørge for nødvendige helse- og omsorgstjenester" til personer i kommunen. For å oppfylle dette ansvaret, skal kommunen tilby "personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt", jf. hol. § 3-2 (1) nr. 6, bokstav b. Kommunen skal ha tilbud om personlig assistanse etter § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav b, i form av praktisk bistand og opplæring, organisert som brukerstyrt personlig assistanse, jf. hol. § 3-8. Pasient- og brukerrettighetsloven (pbrl.) § 2-1 d gir rett til å få enkelte omsorgstjenester organisert som BPA.

Hva slags tjenester som tilbys og det nærmere innholdet i disse tjenestene, er imidlertid opp til den enkelte kommunen å avgjøre – så lenge det er innenfor rammen av "nødvendige helse- og omsorgstjenester" etter hol. § 3-1 og pbrl. § 2-1a. Kravet til "nødvendige helse- og omsorgstjenester" innebærer at de aktuelle tjenestene skal være forsvarlige.¹ Hva som tilfredsstiller disse kravene vil variere, da det dreier seg om rettslige standarder. Dette kommer også frem [av Helsedirektoratets rundskriv om den enkeltes rett til nødvendig helse- og omsorgstjenester etter pbrl. § 2-1 a](#). Det nærmere innholdet i "nødvendige helse- og omsorgstjenester" beror derfor på en konkret vurdering i den aktuelle saken, hvor det er rom for skønnsutøvelse.

Et tilbud om personlig assistanse dreier seg om ulike former for hjelp og bistand, som for eksempel hjelp til egenomsorg og praktiske gjøremål i hjemmet eller i tilknytning til husholdningen.² Personlig assistanse omfatter også bistand slik at den enkelte kan delta i fritidsaktiviteter. Formålet med denne typen assistanse er å bidra til at den enkelte blir mest

¹ Prop. 91 L (2010-2011) s. 161 og 264

² Prop. 91 L (2010-2011) s. 489

mulig selvstendig i hverdagen og å hjelpe vedkommende til en meningsfull fritid.³ Dette gjenspeiler formålet med hol. etter § 1-1 (3), som er å sikre den enkelte en mulighet til å "leve og bo selvstendig" og å ha en "aktiv og meningsfylt tilværelse". BPA er én måte å sikre dette på.⁴ Hva som gjør den enkeltes fritid og tilværelse meningsfull varierer, basert på vedkommende sine behov og ønsker. Å ha kjæledyr kan ha stor betydning for noen, på samme måte som at det for andre kan være viktig å være ute i skog og mark eller å lytte til musikk.⁵ Det er derfor et sentralt moment at den enkeltes behov og ønsker vektlegges i kommunens vurdering av hvilke tjenester som skal tilbys.⁶ Den enkelte har samtidig rett til å "medvirke ved gjennomføring av helse- og omsorgstjenester", jf. pbrl. § 3-1.

Om eller i hvilken grad kommunen skal bistå med stell av kjæledyr eller annet dyrehold som en del av tilbudet om personlig assistanse og BPA etter hol. § 3-2 (1) nr. 6, bokstav b og § 3-8, beror derfor på en konkret vurdering. I denne sammenhengen kan det være naturlig å se til omstendighetene rundt og omfanget av dyrehold og dyrestell i det aktuelle tilfellet. Det kan for eksempel ha betydning hva slags dyr det dreier seg om og hvor lenge vedkommende har hatt dyret. I tillegg kan det være relevant om den aktuelle brukeren har familiemedlemmer som også tar seg av dyret. Det er samtidig naturlig å avgrense omfanget av personlig assistanse og BPA mot tjenester som folk ellers ville kjøpt når man ikke kan utføre det aktuelle gjøremålet selv.⁷ Dette gjelder for eksempel omfattende dyrehold, på samme måte som omfattende vedlikehold av hage eller bolig.

Helsedirektoratets vurdering er at en viss bistand til å ha kjæledyr kan inngå i kommunens ansvar når det gjelder personlig assistanse og BPA etter hol. § 3-2 (1) nr. 6, bokstav b og § 3-8. Forutsetningen er som nevnt ovenfor at kjæledyret er sentralt for å hjelpe den enkelte til en meningsfull fritid og tilværelse. Basert på dette er det Helsedirektoratets tolkning at den nærmere vurderingen av om og i hvilken grad dyrehold og dyrestell omfattes av personlig assistanse og BPA, beror på en konkret skjønnsmessig vurdering.

Vennlig hilsen

Gunhild J. Røstadsand e.f.
seniorrådgiver

Ingri Menne Sjoner
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

³ Prop. 91 L (2010-2011) s. 489, se også [Helsedirektoratets rundskriv om pbrl. § 2-1 d](#)

⁴ Prop. 86 L (2013-2014) s. 13

⁵ NOU 2021:11 s. 87

⁶ Prop. 91 L (2010-2011) s. 492 og Prop. 86 L (2013-2014) s. 12

⁷ Prop. 86 L (2013-2014) s. 13

